

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

22 februarie 2017

mun.Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte

Judecători

Nicolae Gordilă,
Elena Covalenco,
Iurie Diaconu,

examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 15 noiembrie 2016, declarate de avocatul Barbaroșie Eugenia în numele inculpatului Bobîna Vitalie și inculpatul

Bobîna Vitalie Xxxxx, născut la
xxxxxx, originar și domiciliat în
s.Xxxxxxxxxxxx, r-nul Xxxxx.

Termenul examinării cauzei:

1. Prima instanță: 26.07.2016 - 11.10.2016,
2. Instanța de apel: 22.10.2016 - 15.11.2016,
3. Instanța de recurs: 18.01.2017 - 22.02.2017.

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătorei Orhei din 11 octombrie 2016, Bobîna Vitalie a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art.157 Cod penal la amendă în mărime de 225 unități convenționale.

Acțiunea civilă a fost admisă parțial, dispunându-se încasarea de la Bobîna Vitalie în beneficiul lui Muntean Radu a prejudiciului material în sumă de 2742 lei și a prejudiciului moral în sumă de 6000 lei, în rest, pretenția cu privire la încasarea prejudiciului moral s-a respins ca fiind neîntemeiată. La fel, s-a dispus încasarea de la Bobîna Vitalie în beneficiul lui Muntean Radu a cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 2500 lei și în beneficiul statului a cheltuielilor judiciare în sumă de 143,18 lei.

2. Prima instanță, examinând cauza în procedura prevăzută de art.364¹ Cod de procedură penală, a constatat că Bobîna Vitalie, la 14 februarie 2016, în perioada de timp cuprinsă între ora 19.00-20.00, aflându-se în s.Ciocîlteni, r-nul Orhei, în apropierea cimitirului, în urma unei certe apărute în mod subit între el și Muntean Radu, Franțuz Alexei, Morcan Stepan și Savițchi Vitalie, în scop ca ultimii să nu se apropie de el, dîndu-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând că acestea pot cauza urmări prejudiciabile, dar considerând în mod ușuratic că ele vor putea fi evitate și nu vor surveni, în momentul când Muntean Radu a efectuat o mișcare bruscă în direcția sa, fiind în minoritate numerică, ca reflex necondiționat i-a aplicat o lovitură în regiunea abdomenului cu un obiect tubular, cauzându-i lui Muntean Radu vătămări corporale grave periculoase pentru viață sub formă de traumatism bond abdominal cu lezarea intestinului subțire, peritonită sero-purulentă fibrinoasă difuză.

3. Împotriva sentinței au declarat apeluri:

- partea vătămată, care a solicitat casarea sentinței, rejudecarea cauzei și adoptarea unei noi hotărâri în latura civilă, prin care aceasta să fie admisă integral, deoarece prima instanță neîntemeiat a respins pretențiile sale, fără a ține seama de caracterul și gravitatea suferințelor psihice și fizice suportate de dânsul în urma acțiunilor inculpatului; - la determinarea mărimii compensației pentru daunele morale, instanța nu a luat în considerație cruzimea cu care au fost comise acțiunile culpabile ale inculpatului; - că în urma intervenției suportate a devenit dependent de alte persoane, este limitat în acțiuni, nu poate ridica greutate, nu poate face mișcări bruște și ține un anumit regim alimentar, astfel că suma de 6000 lei adjudecată lui de instanță este insuficientă pentru a-i oferi o satisfacție echitabilă;

- inculpatul, care a solicitat casarea acesteia și pronunțarea unei hotărâri de achitare, pe motiv că învinuirea adusă nu are suport juridic, nici o probă nu demonstrează că dânsul a aplicat lovitura părții vătămate R.Muntean cu un obiect tubular, care nici nu a fost prezentat instanței ca probă; - declarațiile martorilor pe care instanța și-a întemeiat soluția de condamnare urmau a fi apreciate critic, deoarece anume acești martori au început conflictul și au participat la bătaie, și sunt rude apropiate cu partea vătămată; - instanța nu a luat în considerație că anume dânsul primul a fost atacat de persoanele respective, care încălcau ordinea publică și tulburau liniștea, și că dânsul s-a ales cu leziuni corporale; - instanța nemotivat a respins demersul său de a fi audiat în instanță martorul Iu.Tertea, care a văzut circumstanțele comiterii faptei, precum și nemotivat a indicat că el a recunoscut vina.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 15 noiembrie 2016, a fost respins, ca nefondat, apelul inculpatului și admis parțial apelul părții vătămate R.Muntean, în latura civilă, în partea încasării despăgubirilor morale, casată sentința în această parte și pronunțată o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care s-a dispus încasarea de la V.Bobîna în beneficiul părții vătămate R.Muntean a prejudiciului moral în sumă de 50000 lei. În rest, sentința a fost menținută.

Instanța de apel a constatat că prima instanță, în conformitate cu prevederile art.101 Cod de procedură penală, a verificat complet, sub toate aspectele și în mod obiectiv circumstanțele cauzei, dând probelor administrate o apreciere legală din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, corect ajungând la concluzia privind vinovăția inculpatului V.Bobîna în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.157 Cod penal. În acest sens, instanța de apel a conchis că, vinovăția inculpatului se dovedește integral prin însăși declarațiile acestuia, a părții vătămate R.Muntean, a martorilor S.Morcan, A.Franțuz, E.Franțuz, F.Bobîna, A.Bobîna și actele cauzei - procesele-verbale de confruntare din 29.03.2016 între partea vătămată R.Muntean și bănuitul V.Bobîna; de confruntare din 09.05.2016 între partea vătămată R.Muntean și învinuitul V.Bobîna, rapoartele de expertiză medico-legală nr.76/D nr.74/D din 15.03.2016 în privința lui R.Muntean și V.Bobîna.

De asemenea, reieșind din faptul că în ședința instanței de apel inculpatul și-a susținut parțial apelul declarat, recunoscându-și vina în cele săvârșite, nefiind de acord doar cu mărirea prejudiciului cauzat prin infracțiune, solicitând micșorarea acestuia, instanța a decis de a respinge apelul inculpatului, pe motiv că probele cercetate atât la urmărirea penală, în prima instanță, cât și în cadrul instanței de apel, dovedesc faptul că B.Bobîna prin acțiunile sale a săvârșit infracțiunea prevăzută de art.157 Cod penal - vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății cauzate din imprudență.

La fel, instanța de apel a conchis că, la stabilirea pedepsei inculpatului, prima instanță a ținut cont de principiul individualizării pedepsei penale prevăzut de art.7, 75 Cod penal, de

comportamentul inculpatului, care și-a recunoscut vina și s-a căit în cele comise, că anterior nu a fost judecat, se caracterizează pozitiv, pentru prima dată a comis o infracțiune ușoară.

Totodată, reținând prevederile art.219 Cod de procedură penală, art.1423 Cod civil, cât și practica CEDO privitor la modul de încasare a prejudiciului moral, instanța de apel a conchis că apelul declarat de partea vătămată R.Muntean urmează a fi admis în această parte, deoarece suma dispusă spre încasare în mărime 6000 lei este insuficientă pentru a-i oferi o reparare a suferințelor morale suportate, de rând ce acesta, în urma acțiunilor criminale ale inculpatului a avut mari retrăiri sufletești și dureri fizice, fiind supus intervenției chirurgicale, pe parcursul unei luni a avut nevoie de îngrijire, a avut dureri fizice și psihice insuportabile, trebuia să respecte un regim strict, să nu muncească și să primească tratament, astfel că suma de 50000 lei va fi una optimă ce va aduce satisfacție persoanei vătămate, considerînd că prejudiciul moral solicitat de partea vătămată în sumă de 100000 lei este unul exagerat.

5. Împotriva deciziei nominalizate a declarat recurs ordinar inculpatul care, invocând temeiul prevăzut la art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, solicită casarea acesteia, cu menținerea sentinței, pe motiv că suma dispusă spre încasare cu titlu de prejudiciu moral de 50000 lei, este una exagerată, nefiind justificată și evaluată prin probe; - instanța de apel determinând quantumul prejudiciului moral urma să se expună referitor la importanța și măsura valorii lezate, intensitatea și consecințele traumei fizice și psihice suferite de partea vătămată, în ce măsură i-a fost afectată situația familială, socială și profesională a acestuia; - instanța nu a ținut seama de faptul că mărimea prejudiciului moral trebuie să fie justă și echitabilă, să corespundă prejudiciului moral real și efectiv produs victimei și suferite de aceasta, încât să nu se ajungă la o îmbogățire fără just temei a celui îndreptățit să pretindă și să primească daune morale, așa că suma dispusă spre încasare de prima instanță în mărime de 6000 lei cu titlu de prejudiciu moral este una reală, ce rezultă din circumstanțele cauzei.

La fel, la data de 07.02.2017, avocatul E.Barbaroșie în numele inculpatului a depus recurs suplimentar, prin care a concretizat cerințele la cererea de recurs din 28.12.2016, în care invocând temeiul prevăzut la art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, a solicitat casarea deciziei instanței de apel, cu menținerea sentinței, pe motiv că prejudiciul moral dispus spre încasare părții vătămate este ireal și nejustificat, întrucât culpa gravă a părții vătămate R.Muntean a contribuit la producerea prejudiciului.

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare în raport cu materialele dosarului și motivele invocate, ținînd cont de opiniile părții vătămate R.Muntean și a procurorului invocate în referințe, prin care au solicitat respingerea recursurilor ca inadmisibile, Colegiul penal decide inadmisibilitatea acestora, din următoarele considerente.

Cu referire la recursul ordinar declarat de inculpate.

Potrivit recursului declarat, inculpatul invocă ca temei de casare a hotărîrii nominalizate art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, care stipulează că hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanța de fond și de apel în cazul în care hotărîrea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

Analizând acest temei în raport cu motivele invocate în recurs, Colegiul penal constată că acesta nu și-a găsit confirmare, lipsind temeiuri de implicare a instanței de recurs în sensul casării hotărîrii contestate.

Totodată, Colegiul reține că autorul recursului este de acord cu starea de fapt stabilită de instanțele de judecată, precum și cu încadrarea juridică a acțiunilor sale, și critică hotărârea instanței de apel, care a admis parțial acțiunea civilă a părții vătămate R.Muntean și a dispus încasarea de la inculpat în beneficiul părții vătămate a prejudiciului moral în sumă de 50000 lei.

Însă, Colegiul penal consideră că motivul recurentului, precum că instanța de apel nu și-a motivat soluția în partea încasării despăgubirilor morale, este unul neîntemeiat.

În acest sens, Colegiul penal ține să enunțe că, recursul este calea ordinară de atac, ce se judecă de cel de-al treilea grad de jurisdicție și poate fi exercitat în limitele temeiurilor de casare concret și limitativ determinate, care vizează legalitatea hotărârii pronunțate în apel și care sînt direct enunțate în art.427 Cod de procedură penală, excepție fiind cazurile în baza temeiurilor neinvocate, fără a agrava situația condamnaților.

Efectul devolutiv al recursului nu poate funcționa decît cu respectarea prevederilor art.424 alin.(2) Cod de procedură penală, adică numai în limitele temeiurilor prevăzute de art.427 Cod de procedură penală.

În materia despăgubirilor materiale sau morale, nu există temei de casare care să îngăduie instanței de recurs să reaprecieze quantumul acțiunii civile. Ca atare, în recurs nu se poate solicita reactualizarea despăgubirilor convenite și stabilite de instanțele de fond.

Reieșind din aceste prescrieri, rezultă că motivul invocat de recurent este unul neîntemeiat.

Totodată, Colegiul penal verificând legalitatea soluției instanței de apel, în ce privește prejudiciul moral dispus spre încasare de la inculpat în folosul părții vătămate în mărime de 50000 lei, îl consideră unul echitabil, la care instanța de apel a ținut cont de prevederile art.1423 alin.(1) Cod civil coroborat cu art.219 alin.(4) Cod de procedură penală, iar la determinarea quantumului acestuia, a reținut atât gravitatea suferințelor psihice ale părții vătămate R.Muntean, cât și date obiective care certifică acest fapt, și anume nivelul suportării de către acesta a suferințelor psihice în urma vătămării corporale grave aduse sănătății acestuia, luându-se în considerație gradul de vinovăție al autorului prejudiciului, consecințele survenite, precum și măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate.

Mai mult, instanța de recurs reține că legiuitorul nu a prevăzut niciun criteriu după care trebuie evaluat quantumul despăgubirii pentru repararea prejudiciului moral, dar în literatura de specialitate și practica judiciară au fost stabilite anumite criterii de apreciere a prejudiciului moral, legate de: - importanța valorii morale lezate; - durata și intensitatea durerilor fizice și psihice; - tulburările și neajunsurile suferite de victima prejudiciată moral. Aprecierea trebuie făcută *in concreto*, de la caz la caz, în funcție de toate circumstanțele și împrejurările speței, de care s-a condus instanța de apel când a dispus încasarea despăgubirilor morale, reieșind din conduita culpabilă a inculpatului, cât și din suferințele fizice și psihice pe care le-a suportat partea vătămată de pe urma acțiunilor ilicite ale inculpatului.

Astfel, partea vătămată, o persoană de vîrstă tînă, a fost supusă operației, ca urmare a leziunii corporale grave, periculoase pentru viață, a fost spitalizată o perioadă de timp, suferind o intervenție chirurgicală după care s-a aflat la tratament medical în cursul căruia a continuat să aibă suferințe fizice și morale. Internarea în spital, conștiința de a fi bolnav, suferința de a fi privat de o viață normală corespunzătoare vârstei, implică și o suferință psihică, ce presupune de asemenea, o compensație, și anume sub forma unor daune morale,

pentru prejudiciul nepatrimonial ce i s-a cauzat și care, în cuantumul dispus spre încasare și acordat de instanța de apel, este justificat.

Așadar, este indiscutabil faptul că inculpatul, prin infracțiunea săvârșită, i-a cauzat părții vătămate traume fizice și psihice.

În concluzie, Colegiul penal constată că soluția pronunțată de instanța de apel este una motivată și temeinică, corespunzătoare principiilor răspunderii civile delictuale stabilite prin dreptul intern și exigențelor art.6 al Convenției Europene a Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale.

Cu referire la recursul suplimentar declarat de avocatul Barbaroșie Eugenia în numele inculpatului

Potrivit art.421 Cod de procedură penală, coraportat la art.401 Cod de procedură penală, persoanele menționate în dispoziția acestei norme sînt în drept să declare recurs ordinar.

Conform prevederilor art.422 Cod de procedură penală, termenul de recurs este de 30 de zile de la data pronunțării deciziei.

Potrivit materialelor cauzei, dispozitivul deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău a fost pronunțat la 15.11.2016 în prezența participanților la proces, inclusiv a inculpatului V.Bobîna și avocatului său, E.Barbaroșie, fapt confirmat prin procesul-verbal al ședinței de judecată, aceștia fiind înștiințați despre data pronunțării deciziei motivate - 13.12.2016, ora 14.00 (f.d.135).

Tot din procesul-verbal al ședinței instanței de apel rezultă că decizia motivată a fost pronunțată la 13.12.2016, la care a participat doar procurorul, căruia i-a fost înmănată, contra semnătură, o copie a deciziei motivate.

Totodată, instanța, la 13.12.2016, a expediat copia deciziei motivate pentru informare în adresa tuturor participanților la proces, inclusiv inculpatului V.Bobîna și avocatului E.Barbaroșie, respectându-se prevederile art.338 alin.(4) Cod de procedură penală (f.d.244).

Potrivit dispozițiilor art.231 alin.(3) Cod de procedură penală, la calcularea termenelor pe ore sau pe zile nu se ia în calcul ora sau ziua de la care începe să curgă termenul, nici ora sau ziua în care acesta se împlinește.

Reieșind din sensul articolului, termenul de declarare a recursului (de 30 de zile) a început să curgă de la 14.12.2016 și a expirat la 13.01.2017.

După cum rezultă din actele cauzei, împotriva deciziei instanței de apel, inculpatul a declarat recurs ordinar la 28.12.2016, iar avocatul E.Barbaroșie, acționînd în baza contractului, conform datelor de înregistrare a secției grefă a Colegiului penal, a declarat recurs suplimentar asupra deciziei instanței de apel, la 07.02.2017, după expirarea termenului legal de 30 de zile, prevăzut de art.422 Cod de procedură penală.

Colegiul penal atestă că, potrivit art.230 alin.(2) Cod de procedură penală, în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.

Prin urmare, durata termenului de recurs este stabilită prin lege și nu poate fi prelungită sau scurtată de instanța de judecată. Momentul de la care începe să decurgă termenul de atac este riguros precizat de lege - data pronunțării deciziei, iar depășirea acestui termen duce la decăderea părților din dreptul de a folosi calea de atac, de unde reiese că avocatul E.Barbaroșie, declarînd recurs suplimentar, urma să se încadreze în termenul de declarare a recursului oferit tuturor participanților la proces.

Potrivit art.432 alin.(2) pct.2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărîrii instanței de apel, decide în unanimitate asupra inadmisibilității recursului înaintat în cazul în care se constată că recursul este vădit neîntemeiat sau declarat peste termen.

Reieșind din circumstanțele indicate, Colegiul penal decide asupra inadmisibilității recursului ordinar declarat de inculpat ca fiind vădit neîntemeiat, iar recursul ordinar declarat de avocatul E.Barbaroșie în numele inculpatul, ca fiind declarat peste termen.

7. În conformitate cu prevederile art.432 alin.(1)-(2) pct.2), 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursurilor ordinare declarate în cauza penală în privința lui Bobîna Vitalie, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 15 noiembrie 2016, de inculpatul Bobîna Vitalie, ca fiind vădit neîntemeiat și a avocatului Barbaroșie Eugenia, ca declarat peste termen.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 15 martie 2017.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Elena Covalenco

Iurie Diaconu